

РОЛЬ ДУХОВНОЇ САМООРГАНІЗАЦІЇ В ОТРИМАННІ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

Питання підвищення якості освіти – питання вічне, допоки буде існувати людина. Серед багатьох складових підвищення рівня та якості знань внутрішня самоорганізація суб'єкта, його налаштованість на засвоєння наукової інформації важить чи не найбільше. Навіть серед пересічних громадян, які безпосередньо не займаються пошуком резервів підвищення продуктивності пізнавального процесу, побутує приказка, що «коневі можна давати пити, але заставити його пити неможливо». Власне це й означає, що засвоєння знань найбільшою мірою залежить від суб'єкта, який пізнає. Роль учителя, викладача також є дуже важливою, навіть визначальною, але, щоб наставник не робив, якщо учень чи студент не бажає, чи не навчений до самовідданої, а отже, продуктивної навчальної праці, бажаного результату не буде.

Отож, бажаючи отримати чи надати якісну освіту, слід перш за все подумати про духовний стан, у нашому випадку, студента, про його бажання, готовність і вміння вчитись. Саме тут, у структурі особистості студента лежать резерви підвищення якості освіти. Щоб уникнути непорозумінь, зазначимо, що це не єдиний важіль отримання якісних знань, але ми будемо говорити саме про нього, оскільки навіть висока фаховість викладачів не є гарантією, що їхня праця буде увінчана високим результатом.

Якщо в наявності є всі інші складові якісного навчального процесу, як-то продуманий навчальний план, кадрова його забезпеченість, обладнані аудиторії та лабораторії і т. п., то залишається лише ефективно їх використати з метою отримання якісної освіти. У контексті нашої теми мова повинна йти про таку організацію навчального процесу, яка б стимулювала регулярну роботу студента. Адже, як відомо, тільки систематична праця спроможна забезпечити глибокі та тверді знання.

Чому ми говоримо саме про регулярну та систематичну роботу? Для обґрунтування даної тези можна використати знову ж таки широко розповсюджені прислів'я та крилаті висловлювання. Кажуть, наприклад, що знання збираються крупинками. Або є ще така народна мудрість, як «вода камінь точить». Ці та подібні їм лаконічні твердження закликають до систематичної роботи, у процесі якої поступово, крок за кроком, накопичуються знання, кількість яких переростає в якість.

Таким чином, для отримання якісної освіти необхідна напружена, регулярна, систематична праця. Підкреслимо, не розуміння її необхідності, а саме праця, робота, внутрішня самодисципліна як передумова та готовність так працювати. А це дещо більше, ніж розуміння необхідності освіти. Адже освіта дає знання, розуміння, а виховання і, навіть більше,

самовиховання є формуванням бажання отримане знання реалізувати на практиці, у даному випадку реалізувати свій інтелектуальний потенціал. Отримання глибокого, якісного, університетського знання значною мірою залежить від вихованості, від попередньої напруженої праці над собою в школі, коледжі чи закладі вищої освіти.

Врешті-решт можемо сказати, що підвищення якості освіти в нашому контексті лежить у такому напрямку організації навчального процесу, який би стимулював систематичну підготовку студента до навчальних занять, виховував бажання вчитись, формував інтелектуальну потребу постійного вдосконалення та отримання нових знань.

Отримання якісної освіти, таким чином, можемо пов'язати з формуванням у студента звички, бажання і вміння вчитись. Коли така звичка вироблена, а вона закріплюється багатократним повторенням однієї і тієї самої дії, у нашому випадку регулярними самостійними заняттями в рамках робочих програм і навчального розкладу, тоді особистість стає вільною, а отже, високоорганізованою. Для глибокого, творчого засвоєння знань такому індивіду не потрібен зовнішній примус, «наглядачі» в особі куратора і декана. Така особистість позбавляється внутрішнього рабства і її особиста свобода стає внутрішньою детермінантою інтелектуальної діяльності.

Сказане є чи не найвищою метою навчально-виховного процесу, адже в умовах стрімкого оновлення знань, коли доводиться постійно вчитись, висока духовна самоорганізація і дисципліна є запорукою того, що випускник університету буде спроможний завжди залишатись на передовій наукового пошуку.

З. А. Сивогракова

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО І ОСОБИСТІСНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТУДЕНТІВ З РІЗНИМ ДОСВІДОМ НАВЧАННЯ У ТЕХНІЧНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Актуальність вивчення особливостей професійного й особистісного самовизначення майбутніх фахівців зумовлена, по-перше, потребою сучасного суспільства у фахівцях нового типу, по-друге, зміною розуміння того, яким він має бути цей сучасний фахівець. Практично загально визнаним вже є розуміння, що найважливішими компетенціями є готовність до змін (соціальних, технологічних, інформаційних), вміння адаптуватися, приймати виклики інноваційних зрушень, продукувати нові ідеї, критично мислити, ефективно взаємодіяти. Професійне й особистісне самовизначення розуміються не тільки як здійснення вибору професії або альтернативних сценаріїв життя, але також і як форма суб'єктності, самоздійснення, життєтворчість особистості у професії.